

**УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ГЕОГРАФСКИ ФАКУЛТЕТ**

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

Предмет: Извештај комисије о прегледу и оцени докторске дисертације кандидата Аљоше Будовића

На основу одлуке Наставно-научног већа од 13. марта 2020. године, именовани смо за чланове комисије за преглед, оцену и одбрану докторске дисертације кандидата Аљоше Будовића под насловом „ДИНАМИКА И ФАКТОРИ ЛОКАЛИЗАЦИЈЕ ЗНАЊЕМ ИНТЕНЗИВНИХ ПОСЛОВНИХ УСЛУГА У БЕОГРАДУ“. После прегледа рада, Комисија подноси Наставно-научном већу Универзитета у Београду – Географског факултета следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. Увод

1.1. Хорнологија одобравања и израде дисертације

Наставно-научно веће Географског факултета у Београду на седници одржаној 11.09.2018. године, а на основу предлога Већа докторских студија Географског факултета у Београду, донело је одлуку (бр. 416) којом се образује комисија за оцену оцену подобности кандидата Аљоше Будовића и предложене теме докторске дисертације под насловом „ЗНАЊЕМ ИНТЕНЗИВНЕ ПОСЛОВНЕ УСЛУГЕ У БЕОГРАДУ: ДИНАМИКА И ФАКТОРИ ЛОКАЛИЗАЦИЈЕ“, у саставу: др Иван Раткај, редовни професор Универзитета у Београду – Географског факултета, др Мирко Грчић, редовни професор Универзитета у Београду – Географског факултета, и др Емилија Манић ванредни професор Универзитета у Београду – Економског факултета.

Предложена Комисија за оцену подобности кандидата и теме за израду докторске дисертације кандидата је 2.10.2018 године (бр. 482) поднела позитиван извештај Наставно-научном већу Универзитета у Београду – Географског факултета. У извештају који је Комисија поднела, предложено је да дисертација носи нови наслов који гласи: „ДИНАМИКА И ФАКТОРИ ЛОКАЛИЗАЦИЈЕ ЗНАЊЕМ ИНТЕНЗИВНИХ ПОСЛОВНИХ УСЛУГА У БЕОГРАДУ“. Наставно-научно веће је на седници 11.10.2018. године (бр. 482/2) усвојило извештај Комисије за оцену подобности кандидата и теме за израду докторске дисертације кандидата Аљоше Будовића. Веће научних области грађевинско-урбанистичких наука Универзитета у Београду је на седници 22.10.2018. године (Бр. 61206-4616/2-18) дало сагласност на предлог теме докторске дисертације кандидата Аљоше Будовића.

Након што је кандидат поднео неукоричен примерак докторске дисертације, Наставно-научно веће Универзитета у Београду – Географског факултета, на седници 12.3.2020. године донело је одлуку о формирању Комисије за преглед и оцену докторске дисертације кандидата, у саставу: др Иван Раткај, редовни професор Универзитета у Београду – Географског факултета, др Мирко Грчић, редовни професор Универзитета у Београду – Географског факултета, и др Емилија Манић редовни професор Универзитета у Београду – Економског факултета.

1.2. Научна област дисертације

Докторска дисертација кандидата Аљоше Будовића под називом „ДИНАМИКА И ФАКТОРИ ЛОКАЛИЗАЦИЈЕ ЗНАЊЕМ ИНТЕНЗИВНИХ ПОСЛОВНИХ УСЛУГА У БЕОГРАДУ“ припада научној области *Географија* и ужој научној области *Друштвена географија*, за које је матичан Универзитет у Београду – Географски факултет.

Ментор кандидата Аљоше Будовића током израде докторске дисертације био је др Иван Раткај, редовни професор Географског факултета у Београду. Др Иван Раткај, дипл географ, је аутор или коаутор већег броја научних и стручних радова објављених у домаћим и међународним часописима, као и у зборницима радова са домаћих и међународних конференција. У часописима међународног значаја – категорије М20 објавио је шест радова, 23 рада у часописима националног значаја – категорије М50, 12 радова на конференцијама међународног значаја – категорије М30 и 15 радова на конференцијама националног значаја – категорије М60. У досадашњем раду, као члан истраживачког тима, учествовао је у реализацији 10 домаћих и међународних пројеката. Аутор је и три поглавља у монографијама међународног значаја, једног поглавља и три монографије националног значаја.

Списак научних радова који проф. др Ивана Раткаја квалификују за ментора докторске дисертације кандидата Аљоше Будовића:

- Budović, A., Ratkaj, I., & Antić, M. (2020). Evolution of urban hotel geography – a case study of Belgrade. *Current Issues in Tourism*, 23(6), 707-722.
- Martinović, M., & Ratkaj, I. (2015). Sustainable Rural Development in Serbia: Towards a Quantitative Typology of Rural Areas. *Carpathian Journal of Earth and Environmental Sciences*, 10(3), 37-48.
- Jovanović, M., & Ratkaj, I. (2014). Functional Metamorphosis of New Belgrade. *DISP*, 50(4), 54-65.
- Gligorijević, V., Devedžić, M., & Ratkaj, I. (2014). Localization factors and development strategies of producer services: a case study of Belgrade, Serbia. *Acta geographica Slovenica*, 54(1), 132-140.
- Göler, D., Martinović, M., Ratkaj, I., & Šantić, D. (2012). Informelles Wohnen als Routine? Multiple urbane Transformationen in der Agglomeration Belgrad: Das Beispiel Kaluderica (Informal housing as routine? Multiple urban transitions in the Belgrade metropolitan area (with Kaluderica as an example)). *Mitteilungen der Österreichischen Geographischen Gesellschaft*, 154, 212-234.

Ratkaj, I., & Grčić, M. (2010). Spatial structures and functional organisation of Belgrade. Challenges of spatial development of Belgrade and Ljubljana. In M. Krevs, D. Đorđević & N. Pichler-Milanović (Eds.), *Challenges of spatial development of Belgrade and Ljubljana* (pp. 159-180), GeograFF 8. Ljubljana: Scientific Publishing House of the Faculty of Arts University of Ljubljana.

1.3. Биографски подаци о кандидату

Аљоша Будовић је рођен 2. октобра 1987. године у Сарајеву, Босна и Херцеговина. Основну школу и гиманзију завршио је у Источном Сарајеву. Основне академске студије на Географском факултету у Београду, студијски програм Туризмологија, завршио је са просечном оценом 8,95. Завршни рад на тему „Урбани туризам – туристичка функционална зона Београда“, одбранио је 13. септембра 2012. године са оценом 10, под менторством проф. др Ивана Раткаја. Мастер академске студије на Географском факултету у Београду, студијски програм Географија, завршио је 2014. године са просечном оценом 10. Мастер рад на тему „Територијално-функционална анализа туризма на територији Београда“ одбранио је 17. јула 2014. године са оценом 10, под менторством проф. др Ивана Раткаја и стекао звање дипломирани географ – мастер. Докторске академске студије на Географском факултету у Београду, смер за Друштвену географију, уписао је академске 2014/2015. године. Током 2016. године као стипендиста ВАУНОСТ-а (Баварски академски центар за Централну, Источну и Југоисточну Европу), боравио је на стручном усавршавању на Институту за географију Ото-Фридрих Универзитета у Бамбергу, Немачка.

Током мастер и докторских академских студија био је ангажован у функцији сарадника у настави (демонстратора) на предметима: Друштвено-географске основе развоја туризма, Градски туризам и Транзитни туризам. Од 2015. године запослен је на Географском факултету у Београду у звању асистента за ужу научну област Друштвена географија. Ангажован је на предметима Друштвено-географске основе развоја туризма, Градски туризам, Географија религија и туризам и Саобраћајни системи и туризам на студијској групи Туризмологија и предмету Саобраћајна географија на студијској групи Географија.

Учествовао је у организационом одбору Међународне научне конференције “Contemporary migration in a changing world: new perspectives and challenges”, одржане у септембру 2016. године у Београду. Учествовао је у организационом одбору Међународне научне конференције “CAT-ference 2019: 8th International Urban Geographies of Post-communist States Conference”, одржане у септембру 2019. године у Београду. Учествовао је у организацији 14. Светске географске олимпијаде одржане у Београду од 2. до 8. августа 2017. године. Члан је Српског географског друштва и „Regional Studies” асоцијације.

Аутор или коаутор је 25 научних радова, од којих један рад представља поглавље публиковано у монографији међународног значаја (M14), један рад у врхунском међународном часопису (M21), један рад у међународном часопису (M23), два саопштења са међународних научних скупова штампана у целини (M33), девет саопштење са међународних скупова штампаних у изводу (M34), четири рада у водећем часопису националног значаја (M51), један рад у истакнутом националном часопису (M52) и шест

саопштења са скупова националног значаја штампана у целини (М63). Уредник је једног зборника саопштења са међународног научног скупа (36).

Учествовао је на више домаћих и међународних пројеката:

- 2009: Међународни пројекат: „Tourism and Regional Development in Montenegro“ (Туризам и регионални развој у Црној Гори), финансиран од стране DAAD-а (Немачка служба за академску размену).
- 2013: Међународни пројекат: „Innovation und Kreativwirtschaft“ (Иновације и креативна индустрија), финансиран од стране DAAD-а.
- 2015: Истраживачки пројекат: „Cold start in Bosnia? Legacies and restructurings of the Yugoslavian automotive branch“, организован и финансиран од стране Института за Географију Ото-Фридрих Универзитета у Бамбергу, Немачка.
- 2015-2020: Пројекат Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије: „Проблеми и тенденције развоја геопросторних система Републике Србије“ (176017).

2. ОПИС ДИСЕРТАЦИЈЕ

2.1. Садржај дисертације

Докторска дисертација кандидата Аљоше Будовића написана је у складу са правилима „Упутства о облику и садржају докторске дисертације која се брани на Универзитету у Београду“ из 2019. године. Докторска дисертација писана је на српском језику, ћириличним писмом и садржи 236 страна, од чега 183 стране чине основни текст рада. Дисертација садржи 26 табела, 70 слика (картографских и графичких прилога), 31 ћириличну и 501 референцу на латиници. На почетку рада дат је резиме са кључним речима на српском и енглеском језику, затим садржај рада, списак табела и списак слика. На крају рада, након основног текста, налази се списак литературе, девет прилога, биографија аутора и пратеће изјаве. Основи текст рада, изузев увода, подељен је у две дела и 13 поглавља:

Увод

I Део: теоријске основе истраживања

1. Место услуга у структури економских делатности
2. Знањем интензивне пословне услуге: појам, дефиниција и класификација
3. Теоријски оквир проучавања економија агломерације
4. Знањем интензивне пословне услуге и теорија економије агломерације
5. Унутарградски размештај знањем интензивних пословних услуга
6. Урбанистичко-морфолошке и социо-економске промене Београда у периоду постсоцијалистичке транзиције

II Део: емпиријско истраживање – методологија и резултати истраживања

7. Методологија истраживања
8. Карактеристике знањем интензивних пословних услуга у Београду
9. Обрасци и динамика просторне концентрације знањем интензивних пословних услуга у Београду

10. Просторна дистрибуција знањем интензивних пословних услуга у Београду
11. Динамика просторног размештаја знањем интензивних пословних услуга у Београду
12. Моделовање интраурбане локализације знањем интензивних пословних услуга у Београду
13. Закључак

2.2. Кратак приказ појединачних поглавља

У *уводном делу* изложен је проблем и предмет истраживања, дат је критички осврт и преглед досадашњих истраживања која се баве просторним и економским аспектима знањем интензивних пословних услуга (енг. knowledge intensive business services – KIBS). Затим, образложени су циљеви и задаци истраживања и дата је процена научне оправданости рада. На крају уводног дела изложена је структура дисертације.

Први део дисертације под називом *Теоријске основе истраживања* посвећен је анализи теоријских проблема и концепција битних за географска изучавања KIBS-а у градовима. У *првом поглављу* разматра се место и улога услуга у структури економских делатности, објашњавају се разлози недовољне заступљености услужног сектора у географским проучавањима и даје преглед различитих класификација услуга. У *другом поглављу* анализира се терминолошка проблематика, критички сагледава недоследност и арбитражност у употреби различитих термина којима се, у теорији и пракси, означава иста или слична група услужних делатности као што су KIBS. Затим, у овом поглављу, разматрају се различите дефиниције и класификације KIBS-а присутне у теорији, а посебно се наглашава проблематика у вези са њиховим статистичким обухватом. *Треће поглавље* обухвата преглед основних традиционалних и савремених теорија економије агломерације, почевши од пионирских изучавања Алфреда Маршала, све до савремених теорија заснованих на просторним аспектима локализованог учења. У *четвртном поглављу* анализиран је утицај различитих механизма економије агломерације и деагломерације на локализацију KIBS-а у простору града. Предмет анализе, у *петом поглављу*, представљају законитости у размештају KIBS-а у градовима. У овом поглављу објашњене су разлике у обрасцима размештаја KIBS-а између градова са различитим друштвено-историјским и економским контекстом, као и утицај секторске, организационе и власничке структуре на разлике у типовима просторног размештаја ових услужних делатности у граду. У *шестом поглављу* приказане су урбанистичко-морфолошке и социоекономске промене Београда у периоду постсоцијалистичке трансформације, који је подељен у два дела, на период „блокиране“ и „одблокиране“ транзиције. На крају, извршена је просторно-функционална диференцијација Београда и дат је кратак преглед досадашњих просторних истраживања креативне индустрије и KIBS-а у Београду.

У другом делу дисертације под називом *Емпиријско истраживање – методологија и резултати истраживања* приказане су методолошке основе ове студије и резултати истраживања. *Седмо поглавље* обухвата методолошко финансирање друштвено-географског истраживања KIBS-а на простору Београда, објашњење начин одабира микрогеографских података и поступак њиховог геокодирања за простор ГП Београда. На крају овог поглавља приказан је начин издвајања економских делатности који чине KIBS сектор и њихове класификације у подсекторе KIBS-а. На основу организационе, власничке, као и структуре према години оснивања предузећа KIBS-а у *осмом поглављу* описане су основне

карактеристике и издвојени су профили подсектора KIBS-а у Београду. У *деветом поглављу* проучавају се обрасци и динамика просторне концентрације KIBS-а у Београду употребом глобалних метода просторне анализе заснованих на еуклидском простору. У овом поглављу испитује се да ли интраурбани обрасци размештаја сектора и подсектора KIBS-а имају концентрисан, дисперзан или насумичан размештај у простору и да ли је дошло до промене у тим обрасцима у току посматраног периода од 2007. до 2018. године. У *десетом поглављу* анализирана је просторна дистрибуција KIBS-а у Београду употребом локалних геостатистичких метода. Овде је дефинисан тип просторног размештаја KIBS-а у Београду, анализирани су везе између постсоцијалистичког реструктурирања простора града и издвојене су и објашњене разлике у просторном размештају појединих група и подсектора KIBS-а. У *једанаестом поглављу* приказана је динамика просторног размештаја KIBS-а у Београду и објашњени су разлози који продукују промене и трендове у просторном размештају сектора и подсектора KIBS-а. *Дванаесто поглавље* садржи моделовање интраурбане локализације KIBS-а у Београду, односно анализу утицаја различитих просторних фактора на локализацију KIBS-а у Београду. Последње, *тринаесто поглавље* обухвата закључна разматрања у којима су истакнути теоријско-методолошки доприноси и практичне импликације резултата овог истраживања.

3. ОЦЕНА ДИСЕРТАЦИЈЕ

3.1. Савременост и оригиналност

Докторска дисертација кандидата Аљоше Будовића бави се актуелним проблемима просторне организације KIBS-а у граду. Савремени академски интерес за проучавањем законитости локализације економских активности базираних на стварању, акумулацији и дистрибуцији знања и иновација је вишеструк. Прво, KIBS имају стратешку улогу у трансформацији и развоју урбане економије кроз директан и индиректан утицај на раст запослености, извоза, продуктивности, иновативности и конкурентности. Такође, ове економске активности узрокују, али су и последице, релевантних функционалних и физиономски упечатљивих трансформација градског простора. Упркос томе, недостају свеобухватне и систематске студије које би третирале проблематику међусобне условљености динамике локализације KIBS-а и промена у просторној структури градова. То се посебно односи на постсоцијалистичке градове у којима се сектор KIBS сматра кључним елементом економског опоравака и напретка градске економије и битним фактором функционалне, социјалне и морфолошке трансформације структуре града. Ово истраживање представља једно од ретких у којем се проучава динамика локализације KIBS-а у постсоцијалистичким градовима у Европи и прво које у себи инкорпорира теоријски утемељен квантитативни модел у којем се тестира значај појединих детерминанти просторног размештаја KIBS-а. Друго, географска проучавања унутарградског размештаја економских делатности дуго су била везана искључиво за индустрију. У просторним анализама сектор услуга је био занемарен, под утицајем претпоставке да представља непродуктивну сферу економије, која је била прихваћена у друштвеним наукама. Треће, ова дисертација, просторно-функционалну улогу KIBS-а у урбаном систему, трендове локализације и факторе размештаја KIBS-а у Београду, посматра са становишта нових приступа у теорији економије агломерације заснованих на

просторним аспектима размене знања и стварања иновација, а за које се често истиче да нису у сразмери са емпиријским истраживањима. Посматрано из тог аспекта, овај рад је нарочито значајан, јер се у њему тестирају бројне теоријске претпоставке. Четврто, чињеница да сектор KIBS-а чини група хетерогених економских делатности отежава теоријску генерализацију и упућује на анализу унутарсекторских разлика у просторним обрасцима KIBS-а и факторима њиховог просторног размештаја. С тим у вези, у овом раду посебно се наглашава евалуација утицаја интерне структуре KIBS-а на варијације у њиховој просторној организацији.

Посебан оригинални допринос ове дисертације односи се на примењену методологију, односно на популаризацију урбаних микро-географских анализа размештаја KIBS-а, чији значај расте у економско-географским проучавањима упоредо са растом доступности геокодираних микро-података. Упркос чињеници да економија агломерације има, пре свега, индиректан утицај на раст и развој градске економије, а директан на локализацију и просперитет предузећа, већина урбаних економских и економско-географских истраживања нису окренута ка предузећима, већ ефекте агломерације мере на нивоу различитих просторно-административних јединица.

3.2. Осврт на референтну и коришћену литературу

Кандидат Аљоша Будовић је током рада на дисертацији користио обимну, актуелну и разноврсну литературу, релевантну за постављене задатке и циљеве рада. У раду је наведено 532 извора литературе који се односе на радове из часописа од националног и међународног значаја, домаће и стране научне монографије, докторске дисертације, радове саопштене на националним и међународним научним скуповима, просторно планске и стратешке документе, и различите изворе статистичких података. Литература се односи на бројне области и теме које су изучаване у раду попут проблематике дефинисања и класификације услужног сектора и сектора KIBS-а, различитих теорија и трендова у проучавању економије агломерације, утицаја различитих механизма економије агломерације на просторни размештај KIBS-а, типова и промена у локализацији KIBS-а у урбаном простору, и постсоцијалистичких промена у простору Београда. На основу анализе коришћених библиографских јединица можемо закључити да је кандидат Аљоша Будовић упознат са релевантним теоријским поставкама и емпиријским резултатима и да је на одговарајући начин навео референце у раду и исте употребио у артикулисању и научном фундарању својих ставова.

3.3. Опис и адекватност примењених научних метода

Докторску дисертацију кандидата Аљоше Будовића карактерише комплексан методолошки апарат неопходан за анализу различитих димензија просторног феномена који је предмет проучавања. Коришћене методе су логички повезане и међусобно се надопуњују. Употреба микрогеографских података о KIBS предузећима омогућила је примену аналитичких метода базираних на принципу еуклидског простора, као и кластер-метода за анализу на нивоу суседства.

За потребе анализе процеса концентрације KIBS-a у Београду примењене су агрегатне (глобалне) геостатистичке методе: индекс најближег суседа и Риплијева K функција, које анализирају концентрацију тачкастог образаца предузећа у простору и глобални (униваријанти и биваријантни) Моранов индекс који анализира просторну аутокорељацију KIBS-a на нивоу статистичких кругова. За анализу просторног размештаја употребљен је метод процене кернел густине базиран на еуклидском простору и статистика локалних индикатора просторних асоцијација (LISA статистика), као метод анализе просторне аутокорељације на нивоу статистичких кругова. За анализу динамике просторне дистрибуције, поред ове две методе, примењене су и њихове модификације: дуална прогнозирана кернел густина и биваријантни локални Моранов индекс које омогућавају поређење образаца просторног размештаја KIBS-a у времену.

На крају, методом регресије испитани су различити механизми који обликују просторну концентрацију KIBS-a у Београду. На овај начин испитивани су фактори процеса локализације KIBS-a: близина других KIBS-a и квалификоване радне снаге, пословне зоне града, густине насељености (која представља различите утицаје економије урбанизације), диверзитет економске структуре, близина факултета и саобраћајна доступност.

На основу анализе методолошког апарата као и резултата емпиријског истраживања, Комисија закључују да су примењене методе адекватне, прецизно дефинисане и да одговарају предмету и циљевима дисертације.

3.4. Применљивост остварених резултата

Резултати предметног истраживања могу наћи адекватну примену у процесу просторног планирања и социоекономског развоја Београда. Развој KIBS-a као стратешког сектора градске економије и стварање економског, административног, социјалног и другог окружења у Београду, које ће обезбедити економски просперитет постојећих и привлачење нових предузећа, зависи од познавања квалитативних и квантитативних одлика KIBS-a, њихове просторне динамике и фактора који је обликују. Ова студија посебно истиче проблем раста неједнакости у просторном размештају KIBS-a услед маргинализације периферних делова града. Резултати студије указују на то да је у циљу балансираног урбаног размештаја KIBS-a, преко одговарајућих инструмената политике просторног развоја, неопходно омогућити стварање одговарајућих услова за развој центара KIBS-a изван централног језгра града. То се може односити на побољшање општих животних услова на периферији града који могу подразумевати унапређење квалитета постојећих и изградња нових високо-квалитетних резиденцијалних зона које ће привући запослене у KIBS-у, инвестирање у саобраћајну и комуналну инфраструктуру, побољшавање саобраћајне повезаности центра и периферије града унапређивањем јавног градског саобраћаја, промовисање изградње модерних пословних простора (канцеларијских паркова) са неопходном телекомуникационом и другом инфраструктуром и сл. У овом смислу, развој новог центра KIBS-a на Новом Београду, као и раст у рубној зони централног језгра града може послужити као доказ да KIBS предузећа нису искључиво зависна од позитивних екстерналија и других локацијских предности традиционалне централне пословне зоне, и да се уз одговарајуће услове, делимично подстакнуте активностима градске управе, могу лоцирати и у другим делова града.

Подизање научно-технолошких паркова, попут НТП Београд у Звездари, такође, представља позитиван пример како јавни пројекти и иницијативе могу изменити високо централизовану урбану географију KIBS-а.

Резултати ове студије показали су да је у процесу стратешког управљања будућим развојем ових високософистицираних услуга потребно узети у обзир интрасекторске разлике унутар KIBS сектора. Поједини подсектори KIBS-а показују већу зависност од екстерналија традиционалног CBD-а, попут услуга заснованих на симболичком знању – рекламирања или правних услуга, док други подсектори услуга заснованих на синтетичком и аналитичком знању показују мању зависност од културног диверзитета, вибрантности и других одлика централне зоне Београда и више су везани за одређене услове (одговарајући канцеларијски простор, доступност квалификоване радне снаге, саобраћајну доступност, размештај клијената и сл.). Резултати показују да је на снази процес просторне сегрегације домаћих и страних KIBS предузећа што може негативно утицати на ефекте преливања знања и остале утицаје страних директних инвестиција на локалну економију, јер евентуални позитивни ефекти остају „заробљени” унутар градских зона у којима доминирају интернационална предузећа, због чега је неопходно зауставити даљи процес просторне сегрегације предузећа према власничкој структури и обезбедити јачу повезаност иностраних и домаћих предузећа.

3.5. Оцена достигнутих способности кандидата за самостални рад

Кандидат Аљоша Будовић је током израде докторске дисертације показао висок степен познавања теоријских праваца и концепција релевантних за предмет истраживања, као и способност препознавања, формулисања и решавања научно-истраживачких питања и проблема. Истовремено, кандидат је показао способност да одабере, употреби и комбинује различите методе просторне анализе у истраживању. На основу објављених научних радова у часописима националног и међународног значаја, поглавља у међународној монографији, излагања на домаћим и међународним конференцијама, комисија сматра да је научни допринос дисертације верификован и да кандидат поседује способност за самосталан научно-истраживачки рад.

4. ОСТВАРЕНИ НАУЧНИ ДОПРИНОС

4.1. Приказ остварених научних доприноса

На основу детаљне анализе докторске дисертације кандидата Аљоше Будовића, Комисија сматра да су остварени следећи оригинални научни доприноси:

- Указано је на разлике у трендовима, динамици и типовима локализације KIBS-а у постсоцијалистичком урбаном контексту.
- Указано је на значај и снагу узајамних веза постсоцијалистичке трансформације просторне структуре града и локализације KIBS-а у Београду.
- Указано је на присуство и значај интрасекторских разлика у обрасцима и динамици просторног размештаја у KIBS-а у Београду. Додатно, утврђене су

разлике у обрасцима и динамици просторног размештаја KIBS-a у Београду у односу на величину и власничку структуру.

- Предложен је модел просторног размештаја KIBS-a у Београду у којем је евалуиран утицај различитих фактора локализације KIBS-a. У моделу је испитан утицај власничке структуре на локализацију KIBS-a у Београду.
- Представљене су могућности и предности примене и комбиновања метода просторне анализе у проучавању динамике просторног размештаја KIBS-a базираних на микрогеографским подацима.

4.2. Критичка анализа резултата истраживања

На основу детаљног увида у докторску дисертацију кандидата Аљоше Будовића, Комисија сматра да је кандидат успешно реализовао истраживање и да су приказани резултати и доприноси овог рада од изузетног научног и практичног значаја. Кандидат је на основу анализе и систематизације разноврсне, обимне и релевантне литературе успешно формулисао проблем и предмет истраживања, поставио и образложио циљеве и задатке истраживања и користећи аутентичан и комплексан методолошки апарат успешно решио све проблеме са којима се суочио током израде рада и понудио резултате који представљају значајан теоријско-методолошки допринос за научну и стручну заједницу из области друштвене географије.

Дисертација је проверена у односу на плагијаризам коришћењем програма *iThenticate*, у складу са Правилником о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду, на основу чега је оцењено да је заступљеност неодговарајуће цитираних делова рада у минималном обиму, и чиме је потврђена оригиналност дисертације.

4.3. Верификација научних доприноса

Научни допринос докторске дисертације верификован је научним и стручним радовима који су резултат истраживања у оквиру дисертације:

Budović, A., & Ratkaj, I. (2020). Urban restructuring and rise of knowledge-intensive business services in a post-socialist city: a case study of Belgrade. In “*GeoInno2020: 5th Geography of Innovation Conference*”, Stavanger, 29–31st January 2020. Stavanger: RUNIN; Centre for Innovation Research; University of Stavanger Business School. (M34)

Budović, A., Ratkaj, I., & Antić, M. (2020). Evolution of urban hotel geography—a case study of Belgrade. *Current Issues in Tourism*, 23(6), 707-722. (M21)

Budović, A. (2019). Distribution of knowledge-intensive business services in post-socialist urban environment. In “*CAT-ference 2019: 8th International Urban Geographies of Post-communist States Conference*”, Belgrade, 25–29th September 2019. Belgrade: University of Belgrade - Faculty of Geography. (M34)

Budović, A., & Ratkaj, I. (2018). Prostorni razmeštaj poslovnih usluga u Beogradu. U Sedmi naučno-stručni skup sa međunarodnim učešćem „*Lokalna samouprava u planiranju i uređenju*

prostora i naselja”, Trebinje (BiH), 18-20. April 2018 (str. 303-310). Beograd: Asocijacija prostornih planera Srbije; Univerzitet u Beogradu – Geografski fakultet. (M33)

Jocić, N., Budović, A., & Winkler, A. (2017). Dynamics Behind the Rise of a Creative Space? A Creative Quarter Development in Belgrade. In M. Murzyn-Kupisz & J. Działek (Eds.), *The Impact of Artists on Contemporary Urban Development in Europe* (pp. 121–139). Cham: Springer International Publishing AG. (M14)

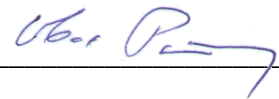
Jocić, N., & Budović, A. (2016). Uloga lokalne samouprave u obnovi zapuštenih gradskih prostora - primer Savamale u Beogradu. U: Šesti naučno-stručni skup sa međunarodnim učešćem „*Lokalna samouprava u planiranju i uređenju prostora i naselja*”, Vršac, 2-4 jun 2016. (str. 545–551). Beograd: Asocijacija prostornih planera Srbije; Univerzitet u Beogradu – Geografski fakultet. (M33)

5. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

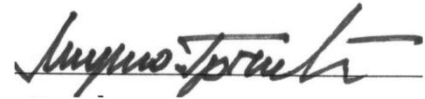
На основу увида у докторску дисертацију кандидата Аљоше Будовића, Комисија сматра да рад представља оригинално и самостално научно дело, значајно са теоријског и практичног аспекта, написано у складу са прихваћеном темом одобреном од стране Универзитета у Београду. Комисија са задовољством предлаже Наставно-научном већу Универзитета у Београду – Географског факултета да се докторска дисертација под називом „ДИНАМИКА И ФАКТОРИ ЛОКАЛИЗАЦИЈЕ ЗНАЊЕМ ИНТЕНЗИВНИХ ПОСЛОВНИХ УСЛУГА У БЕОГРАДУ“ кандидата Аљоше Будовића, мастер географ, прихвати, изложи на увид јавности и упути на коначно усвајање Већу научних области грађевинско-урбанистичких наука Универзитета у Београду.

Београд, 4.5.2020.

Комисија:

др Иван Раткај, редовни професор,
Универзитет у Београду – Географски факултет

др Мирко Грчић, редовни професор,
Универзитет у Београду – Географски факултет

др Емилија Манић, редовни професор,
Универзитет у Београду – Економски факултет